

Dnr 08-0237
Hanna Sejlitz/NAW

Hörselskadades Riksförbund
besöksadress: Gävlegatan 16
Box 6605, 113 84 Stockholm
tel: +46 (0)8-457 55 00
texttel: +46 (0)8-457 55 01
fax: +46 (0)8-457 55 03
e-post: hrf@hrf.se

2008-04-14

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Tydlig och öppen. Förslag till stärkt utbildningsinspektion. (SOU 2007:101)

Hörselskadades Riksförbund, HRF har efter telefonsamtal med Cecilia Danielsson beretts möjlighet att lämna detta remissvar. Bakom remissvaret står förutom HRF även Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB) samt Föreningen Sveriges dövblinda (FSDB).

Vi har tidigare räknat med att Handikappförbunden står för vår röst i denna remiss och har lämnat synpunkter till dem. Remissvar från Handikappförbunden ska utgå ifrån att enbart framföra ställningstaganden som har konsensus bland förbunden. I skolfrågor återfinns dessa i vår gemensamma skolplattform. I remissvaret på detta betänkande har Handikappförbunden frångått denna princip och uttalar sig emot våra väl kända ställningstaganden. De skriver att vi *"är i grunden för inkluderande skollösningar. Vi delar den syn som återfinns i skolans förordningar att stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör"*. Vi kan definitivt inte ställa oss bakom detta. I detta remissvar lämnar vi även övriga synpunkter på betänkandet.

Skollösning för hörselskadade och döva

Många hörselskadade elever är inte fullt delaktiga i skolan och det är vanligt att underskatta vad eleverna behöver. Inte sällan går hörselskadade elever i skolan med stora klasser med bristfällig ljudmiljö, begränsad tillgång till hörselteknisk utrustning, ingen tillgång till teckenspråk och mycket lite eller inget hörselpedagogiskt stöd alls. Bristerna leder till att de blir utanför i samtal, de hör inte alltid på lektionerna och en hel del får sämre skolresultat än de skulle kunna ha. Onödigt många elever kommer till specialskolan eller regionala hörselklasskolor efter att ha misslyckats i en "inkluderande lösning", och då ofta med stora kunskapsluckor och bristande språk. Ändå är det ett känt faktum att dessa barn sällan klagar. Det kommer senare, när de som vuxna ser tillbaka på svårigheterna i skolan – och inser följderna av dem.

Hörselskadade som har hörapparat och/eller behov av teckenspråk i sin vardagliga kommunikation behöver en anpassad skolsituation som de flesta kommunala skolor inte kan erbjuda. Hörselskadade elever behöver en bra ljudmiljö, fungerande hörseltekniska hjälpmedel, tillgång till hörselutbildad lärare och anpassad gruppstorlek. Det är också viktigt att eleverna får möjlighet att utveckla tvåspråkighet (teckenspråk och svenska) och att få träffa andra hörselskadade. Det är praktiskt taget omöjligt att bygga upp och bevara kompetens samt göra alla de anpassningar som behövs i varje barns hemskola – det är betydligt svårare än att skapa gemensamma lösningar, över kommungränserna. Vi anser

därför att det är bättre att samla resurser och kompetens regionvis så att stödet till hörselskadade barn kan bli bättre i hela landet.

Positiva till en fristående Skolinspektion

Vi är positiva till att det inrättas en fristående myndighet med ansvar för inspektion, kvalitetsgranskning och tillsyn. Vi vill betona vikten av att myndigheten även ska ansvara för inspektion av anpassade skolformer för hörselskadade och döva elever – både förskolor och skolor.

Kunskapsuppdraget

Vi instämmer med utredaren att mer fokus bör läggas på kvalitetsgranskning av hur skolan klarar kunskapsuppdraget. I det systematiska arbetet måste de verktyg som utvecklas även fånga upp hur skolorna klarar sitt uppdrag och kvaliteten för elever med särskilda behov exempelvis elever med hörselskada. Det är viktigt med värderingsinstrument som aktivt ställer frågor om skolans tillgänglighet samt stöd och anpassning till elever med hörselskada. Det kan också handla om rutiner för identifiering av behov och uppföljning av elevers måluppfyllelse.

Inspektörernas kompetens om hörselskadade och döva elever är viktig

Vid inspektion och tillsyn av skolor som bedriver undervisning och forskoleverksamhet för hörselskadade och döva barn, ungdomar och vuxna, både kommunala skolan och specialskolan, är det viktigt att inspektionen och tillsynen utförs av personer med god kännedom om hörselskadade och döva elever. Erfarenheten visar att om inspektörerna inte har kompetens inom detta område blir eleverna och deras behov av t.ex. alternativ kommunikation, hjälpmedel eller annat stöd inte synligt. Detta är nödvändigt för att skolinspektionen ska uppnå syftet med kvalitetsgranskningen och för att trygga hörselskadade och dövas rätt till likvärdig utbildning. I den utsträckning den kompetensen inte finns eller kan utvecklas inom myndigheten måste inspektionen använda sig av extern kompetens.

Nationella prov

Det är viktigt att inspektionen tillförsäkrar sig om att de nationella proven sker på ett sådant sätt att det är tillgängligt för alla elever. Alla ska ha likvärdiga möjligheter att visa sina kunskaper, vilket inte nödvändigtvis är på exakt samma sätt. Det kan till exempel innebära att ljudband måste kompletteras med skriven text eller att texten läses upp av en lärare i ett rum med bra ljudmiljö. Proven måste även vid behov anpassas för teckenspråkiga elever.

Med vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund

Hans Ericson
generalsekreterare